

Co-funded by
the European Union

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ

Журналістика миру під час війни: потенціал і можливості

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
в Запорізькому національному університеті

ЗАПОРІЖЖЯ - 2024

Co-funded by
the European Union

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет
Національний Еразмус+ офіс в Україні
Центр Вайзера для Європи та Євразії (WCEE) Мічиганського університету (США)
Українська асоціація викладачів європейських студій (APREI)
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка
Державний податковий університет (м. Ірпінь)
НТУ «Дніпровська політехніка» (м. Дніпро)
Рада молодих учених Запорізького національного університету
Запорізька обласна організація Національної спілки журналістів України

ЖУРНАЛІСТИКА МИРУ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПОТЕНЦІАЛ І МОЖЛИВОСТІ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
в Запорізькому національному університеті
(14 листопада 2024 р.)

Запоріжжя – 2024

*Затверджено на засіданні Вченої ради факультету журналістики
Запорізького національного університету.
Протокол № 4 від 29.11.2024 р.*

Журналістика миру під час війни: потенціал і можливості: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [відповідальний редактор В. А. Ковпак]. Запоріжжя : ЗНУ, факультет журналістики, 2024. 328 с.

Редакційна колегія:

Костюк В.В., к.пед.н., доц., декан факультету журналістики; Ана Авіла, викладачка департаменту Медіа і комунікацій, Мічиганський університет, США; Сіріньок-Долгарьова К.Г., гостьова дослідниця Центру Вайзера для Європи та Євразії (WCCE) Мічиганського університету (США); к.соц.ком., доц. кафедри журналістики; Зикун Н.І., декан факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету (Ірпінь), д.соц.ком., проф.; Поплавська Н.М., д.філол.н., проф., зав. кафедри журналістики ТНПУ ім. В.Гнатюка (Тернопіль); Бутирїна М.В., д.соц.ком., проф., проф. кафедри маркетингу НТУ «Дніпровська політехніка» (Дніпро); Любченко Ю.В., к.соц.ком., доц. кафедри журналістики; Усманова О.В., к.філол.н., доц. кафедри журналістики, Мірошніченко П.В., к.філол.н., доц. кафедри журналістики, Ковпак В.А., д.соц.ком., проф. кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності; Чернявська Л.В., д.соц.ком., проф., зав. кафедри журналістики; Березенко В.В., д.соц.ком., проф., зав. кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності; Плеханова Т.М., к.філол.н., доцент, зав. кафедри видавничої справи та редагування; Рибка Д. О., голова НТСАД факультету журналістики. Технічний редактор: Бєлий К.О., студент ОП «Інформаційно-комунікаційна справа» факультету журналістики.

Цей збірник матеріалів конференції створено до 20-річчя факультету журналістики, у межах проєкту EUROPEACE «Журналістика миру та рішень задля євроінтеграції України у воєнний та післявоєнний час» за підтримки програми ЄС Еразмус+ за напрямом Модулі Жана Моне. Матеріали конференції формують загальний дискурс Медіафоруму – 2024, що окрім Міжнародної науково-практичної конференції «Журналістика миру під час війни: потенціал і можливості», також включив Всеукраїнський науково-практичний круглий стіл «Журналістика миру / журналістика рішень: сенси та цінності в контексті російсько-української війни» та Всеукраїнський конкурс молодих журналістів «Журналістика рішень під час війни: європейський досвід – українські практики».

Ця публікація створена в рамках проєкту Erasmus+ Jean Monnet Module EUROPEACE («Журналістика миру та рішень задля євроінтеграції України у воєнний та післявоєнний час»), що фінансується Європейським Союзом. Однак висловлені погляди та думки належать лише авторам матеріалів і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні орган, що надає гранти, не можуть нести за них відповідальності.

This publication is created within the Erasmus+ Jean Monnet Module Project EUROPEACE («Peace and Solution Journalism for European Integration of Ukraine during War and Post-war Times») funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors of the materials only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

<i>Вербицька К., Санакоєва Н.</i> Амбасадори неприбуткових організацій як інструмент залучення аудиторії до соціальних змін	69
<i>Вільчинський А.</i> Туристична проблематика на сторінках онлайн-видання «Leopolis.News»	74
<i>Гавловський Д.</i> Роль соціальної журналістики у викритті дезінформації та пропаганди під час війни	77
<i>Гарбуз Л., Санакоєва Н.</i> Роль соціальних мереж та інфлюенсерів у реалізації рекламних кампаній	81
<i>Голік О., Голік К.</i> Журналістика миру як атрибут національної відбудови	86
<i>Горбенко І.</i> Слогани видавництва як ефективний засіб комунікації із аудиторією	89
<i>Гришаєнко І.</i> Український політичний Youtube як інструмент журналістики миру: потенціал та виклики	92
<i>Данилюк Н., Санакоєва Н.</i> Святкові комунікаційні кампанії під час війни в Україні: особливості, кейси та критерії ефективності.....	97
<i>Дегтяренко Д.</i> Вплив відеоігрової індустрії на суспільство	102
<i>Джолос О.</i> Медіа потребують відновлення, щоби бути рушійною силою відбудови України після війни.	106
<i>Жук І.</i> Кенселінг: культура скасування.....	111
<i>Заставенко А.</i> Нетравматична комунікація в текстах про внутрішньо переміщених осіб	115
<i>Златов І., Костюк В.</i> Імерсивні технології в сучасній журналістиці.....	120
<i>Іванова В.</i> Подкасти про літературу: українські та американські проекти	125
<i>Іванюха Т., Данилюк Н.</i> Європейський досвід журналістики миру: медіатизація святкової культури Різдва на Бі-Бі-Сі	130
<i>Івченко Д.</i> Соціальні мережі як ефективна платформа в період війни	134
<i>Йордан Г., Синоруб Г.</i> Візуальний військовий контент та його вплив на сприйняття аудиторії	137
<i>Клюєва М., Тяпкіна Н.</i> Образ жінки в медіа: вікова стереотипізація	141

Ганна Йордан,
кандидатка технічних наук,
доцентка кафедри журналістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна,
Галина Синоруб,
кандидатка наук із соціальних комунікацій,
доцентка кафедри журналістики,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

ВІЗУАЛЬНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ КОНТЕНТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СПРИЙНЯТТЯ АУДИТОРІЇ

Візуалізація війни – це потужний інструмент, який охоплює широкий спектр форм і засобів, підходів для передачі образів, емоцій та реалій воєнних дій, що відбуваються в Україні. До них належать: фото-, відеозйомка, документальні фільми, інфографіка, інтерактивні карти тощо. Кожен із цих засобів відображає як трагічні моменти, так і героїзм, що впливає на емоції аудиторії, викликає емпатію, формує суспільну думку.

В Україні є чимало ресурсів, які створюють якісний контент, що передає реалії життя в умовах війни, є доступним для сприймання аудиторії й привертає увагу світу до української трагедії. Так, у 2023 році на конкурс «Information is Beautiful Awards» [2], на якому обирають найкращі матеріалів із візуалізації даних, у шорт-лист потрапили: інфографіка «Відтінки темряви» від “Текстів” (<http://surl.li/uxmdzk>), де представлена інформація про вимкнення світла під час перших блекаутів, статистика з сиренами до річниці повномасштабного вторгнення від іноземного видання El País (<http://surl.li/xqnctm>), ілюстрований сторітелінг про депортацію з окупованих територій, що опублікований на інформаційній платформі USA TODAY і базується на інтерв’ю, проведених з українцями, які пройшли цей процес депортації або їх знайомі (<http://surl.li/jomdco>).

Для розуміння ситуації у зоні бойових дій створюються інтерактивні карти, які систематично оновлюються на онлайн-ресурсах “Главком”

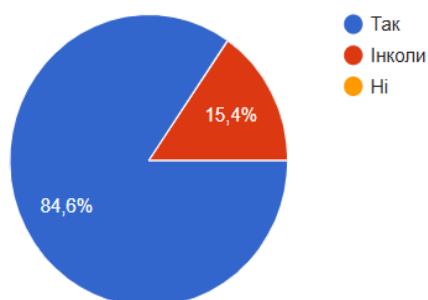
(<http://surl.li/zldyqn>), Deep State Map (<http://surl.li/ylnmrg>), Liveuamap (<https://liveuamap.com/>), ISW (Інститут вивчення війни) (<http://surl.li/fmlmyf>) та ін.

Під час війни в Україні з'явилося багато документальних стрічок, які мають мільйони переглядів, представлені на українських та міжнародних кінофестивалях: “День українського добровольця”, “20 днів у Маріуполі” (18 лютого 2024 року отримав BAFTA, від Британської академії телебачення та кіномистецтва, що є аналогом “Оскара”), “Маріуполь: хроніка пекла”, “Життя на межі”, “Ми не згаснемо”, “Йди за мною”, “Буча 22”, “Далі”, “Воїни”, “Битва за Київ” тощо. Їхній головний наратив – правда, мета – збереження історичної справедливості про російську агресію [1]. Демонстрація фільмів у театрах дає можливість прожити страшний досвід із катарсисом. Колективний перегляд кінострічок об'єднує людей, нівелюючи можливі суперечки у суспільстві.

Світ бачить російсько-українську війну і через фотографію, яка, без дописів та текстового супроводу, може розповідати історії, закарбовувати факти й засвідчувати воєнні злочини. Серії фоторепортажів із зони бойових дій, зруйнованих міст і сіл можуть впливати на посилення підтримки України й на зміну ходу війни. Пресофіцери документують реалії війни, у їх обов'язки також входить ведення соцмереж підрозділів, запис інтерв'ю, фото- й відеозйомка, монтаж. Готові матеріали публікують на майданчиках бригад.

Для визначення рівня зацікавлення аудиторії військовою тематикою та видом найпопулярнішого контенту для неї опитали 48 респондентів із числа студентів-журналістів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Чи цікавитеся Ви військовою тематикою?

Який контент найбільше привертає Вашу увагу?

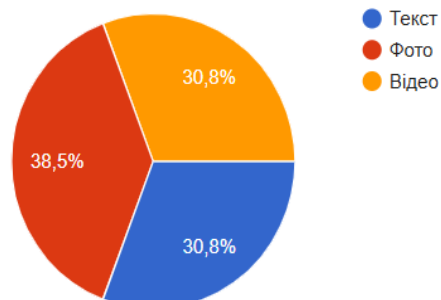

Рис.1. Результати опитування аудиторії

Для того, аби визначити вплив фотоконтенту на емоції та почуття, респондентам запропоновано переглянути фото, опубліковане у соціальній мережі Facebook на сторінці Бригади “Рубіж” (<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=970657758435328&set=pb.100064733374566.-2207520000&type=3>). За результатами опитування виявлено позитивну палітру емоцій (співчуття, захоплення, гордість, щастя, радість, повага, впевненість, віра, незламність, спокій), що складає 103 голоси (74,6 %), негативну (біль, відчай, жаль, терпіння, сум, злість, тривога) – 27 (19,6 %), а 8 (5,8 %) належить емоційному зворушенню, яке може проявлятися радістю навіть коли містить негативні емоції.

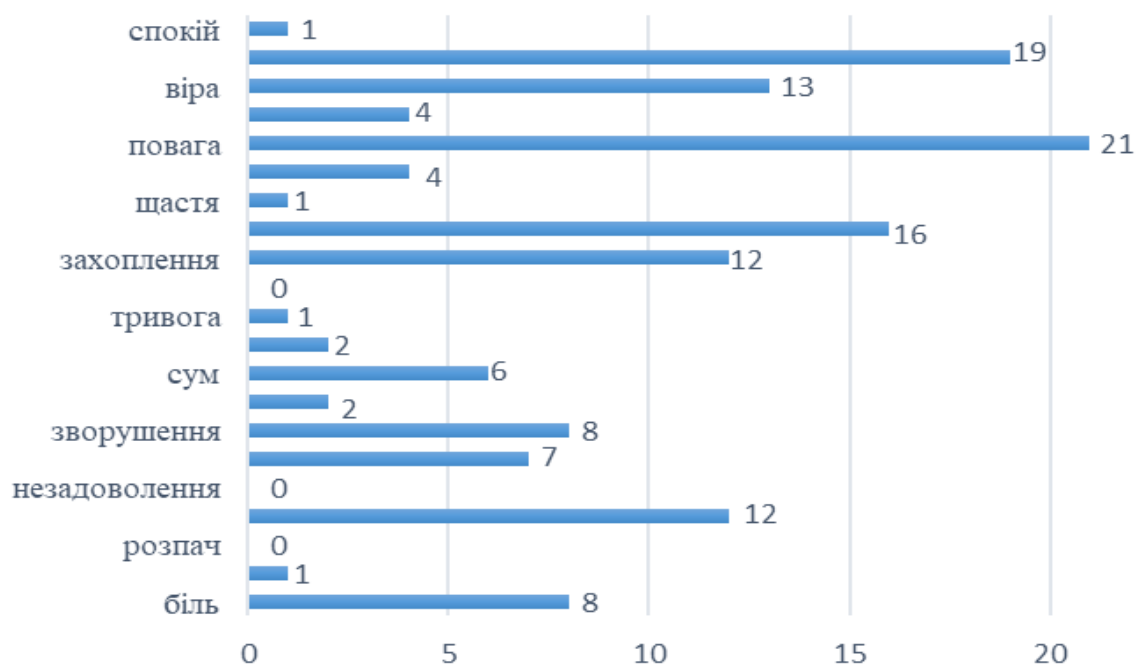

Рис.2. Емоції і почуття аудиторії від перегляду фото

Міміка та емоції обличчя, освітлення й тінь, деталі в кадрі, центрування на ключових елементах привертають увагу аудиторії до основної ідеї світлина. Усі ці елементи репортажного фото формують людські почуття і підштовхують до роздумів. Через емоції світлина відкриває реальність війни, оптимізм українських захисників, спонукає до віри в незламність українського народу та перемогу над ворогом.

Прямі свідчення війни, такі як фото- та відеоматеріали від військових підрозділів, надають аудиторії найбільш реалістичне уявлення про те, що відбувається на фронті. Вони здатні зобразити всі аспекти життя в зоні бойових дій – від буденного життя воїна до складних моментів бою. Це створює потужний ефект присутності, прояв емоцій та дозволяє глибше розуміти події.

Список використаних джерел

1. Рубрика. Правда і нічого, крім правди: 10 українських документалок про велику війну. URL: <https://rubryka.com/article/ukrayinski-dokumentalky-pro-velyku-vijnu/>.

2. Information is Beautiful Awards. URL: <https://www.informationisbeautifulawards.com/showcase?award=2023&page=1&category=short-list&type=awards&ref=vadymklymenko.com>.

Журналістика миру під час війни: потенціал і можливості: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [відповідальний редактор В. А. Ковпак]. Запоріжжя : ЗНУ, факультет журналістики, 2024. 328 с.

Автор матеріалу несе повну відповідальність за мовну і граматичну правильність тексту, за достовірність змісту, а також за дотримання етичних норм, авторських прав та академічної доброчесності. Публікація матеріалів у збірнику здійснюється в авторській редакції.

Захід реалізується в межах проєкту EUROPEACE «Журналістика миру та рішень задля євроінтеграції України у воєнний та післявоєнний час» (номер проєкту 101127365 – EUROPEACE – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH) за підтримки програми Європейського союзу Еразмус+ за напрямом Модулі Жана Моне.

Координатор проєкту: К. Г. Сірінюк-Долгарьова, к.соц.ком., доц., доц.кафедри журналістики Запорізького національного університету; гостьова дослідниця Центру Вайзера для Європи та Євразії (WCEE) Мічиганського університету (США)

SOLUTION JOURNALISM
EUROPEACE

JD

DEPARTMENT OF
JOURNALISM